

MOGUĆNOST PROCENE RIZIKA POSLOVANJA POLJOPRIVREDNOG PREDUZEĆA

THE POSSIBILITY OF THE BUSINESS RISK EVALUATION OF THE AGRICULTURAL ENTERPRISE

Dr Zorica SREDOJEVIĆ *, dr Dušan MILIĆ **

* Poljoprivredni fakultet, Beograd – Zemun, Nemanjina 6

** Poljoprivredni fakultet, Novi Sad, Trg Dositeja Obradovića 8

REZIME

Neizvesnost ostvarenja poslovnog rezultata kao prinosa na ukupno uložena sredstva, odnosno kapital, predstavlja poslovni rizik. Rizik proizilazi iz činjenice da, samim ulaganjem kapitala nastaju određeni troškovi, nezavisno od toga da li se uloženi kapital koristi ili ne koristi i kojim se intenzitetom koristi. To su fiksni troškovi koji nastaju i kad uložena sredstva uopšte nisu aktivna. Tako npr., amortizacija mora da postoji bez obzira na stepen korišćenja osnovnih sredstava i to zato što je upotrebnost vrednost osnovnih sredstava vremenski ograničena. Isto tako, čuvanje i osiguranje uloženi sredstava iziskuje organizovanje pojedinih funkcija i uprave preduzeća, pri čemu nastaju troškovi koji su najvećim delom nezavisni od intenziteta poslovanja preduzeća. Dakle, troškovi amortizacije i organizacije preduzeća predstavljaju fiksne troškove, koji se moraju pokriti da bi se izbegao poslovni gubitak, a to se postiže u zavisnosti od rentabilnosti i ostvarenog prinosa na uloženi kapital.

Ključne reči: rizik, procena, poslovanje, poljoprivredno preduzeće.

SUMMARY

Uncertainty of accomplishing the business results as a profit on totally invested funds, i.e. capital, presents a business risk. The risk results from the fact that the investment of capital, regardless of whether it is spent or no and by which intensity it is spent, is itself a certain cost. This is a fixed charge occurring even if invested funds are not active. For instance, depreciation of capital has to exist regardless of capital assets usage and because the utility value of the capital assets are time limited. Also, keeping and insurance of the invested funds require organising of certain functions and management of the company, whereby certain costs, not related to the company operation, occur. Hence, costs of depreciation of capital and the company organisation present fixed charges that have to be covered in order to avoid business loss, which can be achieved depending on profitability and profit gained relating to invested capital

Key words: risk, evaluation, business, agricultural enterprise.

UVOD

S obzirom da osnovni cilj poslovanja preduzeća predstavlja maksimiranje dobitka na duži vremenski rok, finansijska politika treba da se kreira tako da sa poslovno-finansijskog aspekta obezbeduje stalnost, razvoj i rast preduzeća. Dobar finansijski položaj podrazumeva sposobnost finansiranja proste u celini i dela proširene reprodukcije iz sopstvenih sredstava; održavanje takve dugoročne strukture sredstava i izvora finansiranja koja obezbeđuje trajno održavanje likvidnosti, kao i održavanje strukture kapitala sa stanovišta vlasništva u skladu sa rizikom poverilaca i finansijskim rizikom ostvarenja pozitivnog finansijskog rezultata.

Ulaganjem novca i kapitala neophodne su informacije o riziku i rentabilnosti ulaganja, kao i o vremenu imobilizacije ulaganja. Rizik i rentabilnost ulaganja su usko povezani – veća rentabilnost, manji rizik i obrnuto. Pri tome se mogu izdvojiti tri rizika – poslovni, finansijski i ukupni.

Polazeći od cilja poslovne politike, finansijska funkcija treba da definiše ciljeve finansijske politike i da razvije strategiju i taktiku finansijskog upravljanja u skladu sa ciljevima. Budući da se prilike na tržištu, kako roba, tako i novca i kapitala, stalno menjaju, što se u različitom stepenu odražava na preduzeće, finansijska strategija i taktika upravljanja moraju stalno da se prilagođavaju novim prilikama, da bi preduzeće ne samo opstalo, već i stalno napredovalo.

MATERIJAL I METOD RADA

U radu su analizirane mogućnosti procene rizika poslovanja poljoprivrednog preduzeća i date su varijante obezbeđenja mi-

nimalne, odnosno maksimalne akumulacije, kao načina izbegavanja ili ublažavanja rizika. S obzirom da ceo postupak iziskuje više prostora i duži računski postupak, pojedini kalkulativni obračuni su izostavljeni. Teorijsko-metodološki je prikazan postupak ostvarivanja optimalne strukture proizvodnje u preduzeću koje proizvodi širi asortiman proizvoda uz veći broj ograničenja. Polazeći od činjenice da je u preduzeću postignuta optimalna struktura proizvodnje, uz vrednosno iskazane ekonomske pokazatelje, na hipotetičkom modelu bilansa uspeha analizirane su pojedine pretpostavke pomeranja pariteta input-autput cena ili povećanja fizičkog obima proizvodnje u cilju ostvarenja odgovarajuće akumulacije.

REZULTATI I DISKUSIJA

Kao prinos na ukupno uloženi kapital, poslovni rezultat predstavlja razliku između marže pokrića i rashoda perioda bez kamata. Prema tome, poslovni rezultat sadrži u sebi kamate, odnosno, rashode finansiranja, poreze iz rezultata i neto dobitak. Dakle, ukupno uloženi kapital treba da „odbaci“ pozitivan finansijski rezultat, tj. poslovni dobitak, što zahteva princip rentabilnosti. Sa aspekta razmatranja poslovnog rizika, bitan je maksimalni poslovni dobitak, odnosno maksimalan prinos na ukupno uloženi kapital. Rizik ostvarenja prinosa na ukupno uloženi kapital proizilazi iz činjenice da samim ulaganjem kapitala nastaju određeni troškovi, nezavisno od toga da li se uloženi kapital koristi ili ne koristi, kao i kojim se intenzitetom koristi. To su tzv. fiksni troškovi koji nastaju i kada sredstva uopšte nisu aktivna i javljaju se u istom iznosu nezavisno od intenziteta korišćenja sredstava kada su aktivna. Npr. amortizacija osnovnih sredstava mora da postoji bez obzira na stepen njihovog korišćenja, jer je

njihova upotrebna vrednost ograničena. Dakle, nijedno osnovno sredstvo ne može neograničeno da traje ili zbog prirodne ograničenosti (npr. vek trajanja višegodišnjih zasada je biološki ograničen), ili pod uticajem ekonomske zastarelosti ili ekonomske i ekološke nepodobnosti. Uvek postoji neki faktor koji ograničava vek trajanja osnovnog sredstva i u tom veku njegova vrednost kroz amortizaciju mora da bude nadoknađena, tj. moraju biti sredstva povraćena. S druge strane, troškovi preduzeća nastaju nezavisno od intenziteta korišćenih sredstava. Ukoliko su sredstva uložena, mora se obezbediti njihovo čuvanje i osiguranje, moraju da budu organizovane pojedine funkcije i uprava preduzeća i u vezi s tim nastaju troškovi koji su u najvećem delu nezavisni od intenziteta poslovanja preduzeća. Znači, troškovi amortizacije i troškovi preduzeća predstavljaju fiksne troškove, odnosno rashode perioda koji se moraju pokriti da bi se izbegao poslovni gubitak, kao razlike između marže pokrića i rashoda perioda. Sve to mora se ostvariti u skladu sa rentabilnošću i prinosom na uloženi kapital. Prinos na uloženi kapital je, u suštini, objektivna ekonomska potreba, a ne neki proizvoljni zahtev vlasnika.

Poslovanjem je, pored pokrića rashoda perioda, neohodno da se teži maksimizaciji poslovnog rezultata, odnosno poslovnog dobitka, a on zavisi od visine marže pokrića i rashoda perioda. Na visinu marže pokrića utiču: prodajne cene proizvoda; paritet inputa i outputa; visine utroška inputa; obim proizvodnje i prodaje. Kod preduzeća koja proizvode više proizvoda, visina marže pokrića u većoj meri može da zavisi od optimalne strukture proizvodnje. S obzirom na proizvodna i tržišna ograničenja, preduzeće koje uspe da pomeri strukturu proizvodnje u korist proizvoda kod kojih je najveća razlika između prodajne cene i varijabilnih troškova po jedinici proizvoda, ostvariće veću maržu pokrića. Visina rashoda perioda zavisi od brojnih faktora, od kojih su najbitniji: visina ulaganja u osnovna sredstva; troškovi držanja i osiguranja uložениh sredstava; racionalnost organizacije preduzeća; visina troškovi prodaje; veličina kapaciteta kojim se ostvaruje neutralan poslovni rezultat u odnosu na ukupan kapacitet.

Ako preduzeće proizvodi više proizvoda, utvrđuje se optimalna struktura proizvodnje, a to je ona struktura koja „odbacuje“ najvišu ukupnu maržu pokrića. Optimalna struktura proizvodnje utvrđuje se tako što se za svaki proizvod na bazi planske kalkulacije po jedinici proizvoda utvrđuje: tržišna vrednost proizvodnje, varijabilni troškovi i marža pokrića. Zatim se, uz pomoć linearnog programa, utvrđuje obim i struktura proizvodnje koji „odbacuju“ najvišu ukupnu maržu pokrića. Pri tome se uzimaju u obzir proizvodna i tržišna ograničenja za svaki proizvod posebno. Postupkom iteracija dolazi se do konačnog rešenja u kome dominirajuće pozicije zauzimaju proizvodi s višom maržom pokrića, a slabi ideo s nižom maržom pokrića po jedinici proizvoda. Matematički model simplex metode se često izražava na sledeći način: Odredi zastupljenost (struktura) promenljivih $x_1, x_2, \dots, x_n$, čija linearna funkcija (Z) treba da dostigne svoju maksimalnu (ili minimalnu) vrednost, tj:

$$Z = \sum_{j=1}^n c_j x_j \rightarrow \max (\min),$$

pod sledećim ograničavajućim uslovima:

$$\sum_{j=1}^n a_{ij} x_j \leq b_i \quad (\text{za sve } i = 1, 2, 3, \dots, m)$$

i pod uslovom nenegativnosti: $x_j \geq 0$ (za sve $j = 1, 2, 3, \dots, n$). Koeficijente linearne funkcije c_j , $j = 1, 2, 3, \dots, n$, mogu da imaju različito ekonomsko značenje u zavisnosti od konkretnog zadatka optimiranja. Označavaju se i kao *koeficijenti kriterijuma optimiranja*, a linearna funkcija (Z) kao *ekonomska funkcija*, ili *funkcija cilja*. U slučaju utvrđivanja optimalne strukture proiz-

vodnje pri kojoj bi se u datim uslovima mogao ostvariti maksimalni iznos dobiti preduzeća, koeficijenti ekonomske funkcije predstavljaju iznos *marže pokrića* po jedinici proizvodnih aktivnosti, kao razlika između vrednosti dobijenih proizvoda i iznosa direktnih varijabilnih troškova. U slučaju utvrđivanja strukture proizvodnje sa najnižim ukupnim iznosom troškova (problem minimiziranja ekonomske funkcije), koeficijente ekonomske funkcije će predstavljati iznosi varijabilnih troškova po jedinici proizvodnih aktivnosti u preduzeću. Kod izdvojenih aktivnosti prodaje dobijenih proizvoda i kupovine sredstava za proizvodnju u preduzeću koeficijente ekonomske funkcije predstavljaju prodajne, odnosno nabavne cene. *Promenljive* x_j , $j = 1, 2, 3, \dots, n$, u polaznom programu predstavljaju jedinicu proizvodnih aktivnosti, npr. jedan hektar zemljišta, grlo stoke i sl., a u optimalnom rešenju broj jedinica sa kojim su pojedine aktivnosti zastupljene u strukturi proizvodnje u preduzeću. Kao promenljive, ove veličine se upravo izračunavaju u postupku linearnog programiranja. *Input-output koeficijenti*, a_{ij} , $i = 1, 2, 3, \dots, m$, $j = 1, 2, 3, \dots, n$, uglavnom predstavljaju prirodne utroške proizvodnih faktora, odnosno količine dobijenih proizvoda po jedinici proizvodnih aktivnosti (utrošak časova rada, časova upotrebe mašina i sl. odnosno količina dobijenih proizvoda po jedinici proizvodnih aktivnosti). Ovi koeficijenti se nazivaju još i *tehničkim koeficijentima*, kod kojih prvi indeks $i = 1, 2, 3, \dots, m$ označava proizvodne faktore, a drugi indeks $j = 1, 2, 3, \dots, n$ proizvodne aktivnosti u modelu linearnog programiranja. *Kapacitet (ograničavajućih) proizvodnih faktora*, b_i , $i = 1, 2, 3, \dots, m$, npr. raspoloživi kapacitet radne snage, mašina, ekonomskih građevina, raspoloživa površina obradivog zemljišta i sl. Dejstvo ograničavajućih faktora, izraženo sistemom linearnih nejednačina, obezbeđuje da se u toku postupka utvrđivanja optimalnog rešenja (optimalne strukture proizvodnje) ne prekorače raspoloživi kapaciteti proizvodnih faktora. Tako je npr. obim biljne proizvodnje ograničen raspoloživom površinom obradivog zemljišta, obim ulaganja rada je ograničen raspoloživim kapacitetom radne snage, itd.

Ukoliko optimalna struktura proizvodnje „odbacuje“ ukupnu maržu pokrića u visini iznosa koji tereti maržu pokrića, to znači da se minimalna, odnosno maksimalno potrebna akumulacija može obezbediti promenom strukture proizvodnje. Proračun ostvarenja minimalne, odnosno maksimalne akumulacije paralelno se radi u dve varijante. Ovaj postupak se primenjuje u preduzećima kod kojih nije moguće menjati asortiman proizvodnje. Planirani paritet prodajnih i nabavnih cena, u stvari, čini odnos između planiranih prihoda od prodaje i planiranih varijabilnih troškova po jedinici proizvoda, što se utvrđuje na bazi planske kalkulacije.

Varijanta 1. Potrebna minimalna, odnosno maksimalna akumulacija može da se ostvari pri planiranom fizičkom obimu proizvodnje i prodaje pod uslovom da se planirane prodajne cene povećavaju za odgovarajući procenat (tabela 1. iznos pod red. br. 7.) i da se tako uspostavljen globalni paritet prodajnih i nabavnih cena održava tokom cele godine. Npr, ako je planirana prodajna cena nekog proizvoda 20 EUR, a planirani varijabilni troškovi po jedinici proizvoda 10 EUR, planirani globalni paritet je 2:1. Ukoliko je potreban procenat pomeranja globalnog pariteta prodajnih i nabavnih cena kako je to dato u tab.1., za oko 10,66%, onda globalni paritet prodajnih i nabavnih cena treba ispraviti na 2,2:1, što znači da će prodajna cena biti 22 EUR. Ako se tokom godine, usled povećanja nabavnih cena, povećaju varijabilni troškovi sa 10 na 12 EUR, onda je u cilju ostvarenja minimalne, odnosno maksimalne akumulacije, neophodno povećati prodajnu cenu na 26,4 EUR. Na osnovu navedenog proračuna, može se zaključiti da, ukoliko se donese poslovna odluka da se akumulacija ostvaruje na osnovu cena, onda je globalni paritet prodajnih i nabavnih cena neophodno održavati tokom cele godine.

Tabela 1. Mogućnost ostvarenja minimalne i maksimalne akumulacije (EUR)

Table 1. Possibility realize minimum and maximum of accumulation (EUR)

R. b.	Pokazatelj / Parametar	Minimalna akumulacija <i>Minimal accumul.</i>	Maksimalna akumulacija <i>Maximal accumul.</i>
1.	Planirani prihodi od prodaje/ <i>Planned income from sale</i>	20.000	20.000
2.	Planirani varijabilni rashodi/ <i>Planned variable costs</i>	12.000	12.000
3.	Marža pokrića (1.-2.)/ <i>Contribution margin</i>	8.000	8.000
4.	Iznosi koje terete maržu pokrića (4.1. do 4.5.)/ <i>Sum wich to load contribution margin</i>	10.131	10.473
4.1.	Planirani fiksni i pretežno fiksni rashodi bez rashoda po osnovu finansiranja/ <i>Planned fixed and prevalent fixed expense without expense by base finances</i>	5.000	5.000
4.2.	Planirani neto rashodi finansiranja/ <i>Planned net expense by finances</i>	500	500
4.3.	Planirani porezi iz finansijskog rezultata/ <i>Planned tax from financial result</i>	1.000	1.000
4.4.	Dodatni porezi iz finansijskog rezultata u visini akumulacije/ <i>Addition tax from financial result level accumulation</i>	852	989
4.5.	Potrebna akumulacija/ <i>Necessary accumulation</i>	2.779	2.984
5.	Procenat učešća marže pokrića u prihodima od prodaje (3./1. x 100)/ <i>Percentage participation contribution margin in income from sale</i>	40%	40%
6.	Potrebni prihodi od prodaje za ostvarenje akumulacije (4./5. x 100)/ <i>Necessary income from sale for make accumulation</i>	25.328	26.183.
7.	Potrebna procenat pomeranja planiranog globalnog pariteta cena u korist prodajnih za ostvarenje akumulacije ((4.-3.):1. x 100)/ <i>Necessary percentage to move planned global paritet prices in benefit sale price for make accumulation</i>	10,66%	12,37%
8.	Potrebna procenat povećanja fizičkog obima proizvodnje i prodaje za ostvarenje akumulacije pri planiranom globalnom paritetu prodajnih i nabavnih cena ((6.-1.):1. x 100)/ <i>Necessary percentage to increase physical scope production and sale for make accumulation with planned global paritet prices</i>	26,64%	30,91%

Preduzeće koje je finansirano iz pozajmljenog i sopstvenog kapitala, da bi ostvarilo prostu reprodukciju, mora da nastoji da supstituiše pozajmljeni kapital sopstvenim. To se postiže tako što se sopstveni kapital uvećava iz finansijskog rezultata. Pri to-

me, supstitucija tokom roka otplate pozajmljenog kapitala mora da bude najmanje u visini razlike između dospele glavnice za otplatu pozajmljenog kapitala i amortizacije, a pri konačnoj otplati pozajmljenog kapitala, supstitucija mora da bude potpuna. Time bi preduzeće obezbedilo finansiranje proste reprodukcije iz sopstvenog kapitala i obezbedilo bi opstanak.

Međutim, cilj za preduzeće nije bitno samo finansiranje proste reprodukcije iz sopstvenog kapitala, već i obezbeđenje ber jednog dela proširene reprodukcije. To zahteva da prirast sopstvenog kapitala iz finansijskog rezultata bude iznad supstitucije pozajmljenog kapitala. Ukoliko postiže proširenu reprodukciju, znači da preduzeće ima rast i na taj način jača svoj položaj na tržištu ili uvodi nove tehnologije i proizvodi konkurentske proizvode.

Varijanta 2. Potrebna minimalna, odnosno maksimalna akumulacija može se ostvariti i s planiranim globalnim paritetom prodajnih i nabavnih cena uz uslov da se fizički obim proizvodnje i prodaje poveća u odnosu na planirani za određeni procenat (tabela 1., iznos pod red. br. 8.)

Tabela 2. Konačna varijanta bilansa uspeha
Table 2. Final variant balance success (EUR)

R.b.	Pokazatelj / Parametar	Iznos/ Sum
1.	Planirani prihodi od prodaje/ <i>Planned income from sale</i>	22.131
2.	Planirani varijabilni rashodi/ <i>Planned variable costs</i>	12.000
3.	Marža pokrića (1. - 2.)/ <i>Contribution margin</i>	10.131
4.	Planirani fiksni i pretežno fiksni rashodi bez kamate/ <i>Planned fixed and prevalent fixed expense without interest</i>	5.000
5.	Planirani neto rashodi finansiranja/ <i>Planned net expense by finances</i>	500
6.	Planirani poslovni dobitak (3.-4.)/ <i>Planned business profit</i>	5.131
7.	Planirani bruto finansijski dobitak (6.-5.)/ <i>Planned gross finance profit</i>	4.631
8.	Planirani porezi iz rezultata/ <i>Planned tax from result</i>	1.853
9.	Planirani neto dobitak (7.-8)/ <i>Planned net profit</i>	2.779
10.	Procenat učešća marže pokrića u prihodima od prodaje (3./1.)/ <i>Percentage participation contribution margin in income from sale</i>	45,78%
11.	Potrebna obim proizvodnje i prodaje za ostvarenje neutralnog poslovnog rezultata (4./10. x 100)/ <i>Necessary percentage to increase physical scope production and sale for make neutral business result</i>	10.922
12.	Potrebna obim proizvodnje i prodaje za ostvarenje neutralnog bruto finansijskog rezultata ((4.+5.):10. x 100)/ <i>Necessary percentage production and sale for make neutral gross business result</i>	12.014

Navedene varijante mogu se međusobno varirati, pri čemu se mora imati u vidu da jedan procenat povećanja obima proizvodnje i prodaje, doprinosi ostvarenju minimalne, odnosno maksimalne akumulacije, u istoj meri koliko i pomeranje globalnog pariteta prodajnih i nabavnih cena u korist prodajnih i to za procentualni iznos koliko marža pokrića učestvuje u prihodima od prodaje. U ovom modelu, taj udeo je 40%, što znači da 0,40% pomeranja globalnog pariteta prodajnih i nabavnih cena u korist prodajnih doprinosi ostvarenju minimalne akumulacije, isto koliko povećanje obima proizvodnje i prodaje za 1%. Na bazi na-

vedenih proračuna, stručnjaci za proizvodnju u poljoprivredi treba da daju ocenu, sa stanovišta proizvodnih ograničenja – oranična površina, broj grla, plodored, raspoloživa sredstva mehanizacije, radna snaga, smeštajni kapaciteti ili biološka ograničenja – obim proizvodnje (prinos) po jedinici kapaciteta, kao i na osnovu hidrometeoroloških ograničenja, može li se i u kojoj meri povećati obim proizvodnje. S druge strane, sa stanovišta ograničenja nabavke inputa i prodaje outputa, od stručnjaka za tržište, može se dobiti odgovor za koliko se obim prodaje u fizičkom smislu može povećati u odnosu na planirani, odnosno, može li se i koliko globalni paritet prodajnih i nabavnih cena pomeriti u korist prodajnih.

ZAKLJUČAK

Poslovni rizik podrazumeva neizvesnost ostvarenja prinosa na ukupno uložena sredstva, a poslovni rezultat se utvrđuje kao razlika između prihoda i varijabilnih rashoda uvećanih za fiksne rashode bez rashoda finansiranja. Ukoliko se sa manjim iznosom prihoda pokrivaju varijabilni rashodi i fiksni rashodi bez rashoda finansiranja, onda je stopa rentabilnosti ukupnih ulaganja viša (odnos poslovnog dobitka i ukupnih ulaganja), a time je manji poslovni rizik ulaganja. Neizvesnost ostvarenja bruto dobitka, koji čini razliku između poslovnog dobitka i rashoda finansiranja, je ustvari finansijski rizik, a kumulirani poslovni i finansijski rizik čine ukupni rizik.

Visoka ulaganja u osnovna sredstva prouzrokuju visoke fiksne troškove po osnovu amortizacije. Zbog visokih fiksnih troškova po osnovu amortizacije, visok je poslovni rizik, odnosno rizik ostvarenja poslovnog dobitka. Vreme imobilizacije ulaganja može biti trajno, dugotrajno i kratkoročno. Trajno imobilisa-

na su ulaganja u zemljište, jer se ne amortizuje, zatim trajno obrtna sredstva i trajna ulaganja u druga preduzeća. Dugoročna imobilisana sredstva čine osnovna sredstva i dugoročni plasmani. Kratkoročna imobilizacija je za sva druga ulaganja (npr. sezonske zalihe, kratkoročna potraživanja i dr.) i ona će se mobilisati u kratkom roku, koji nije duži od godinu dana. U zavisnosti od poslovno-finansijske politike preduzeća, mogući poslovni rizici mogu se u određenoj meri izbeći/ili ublažiti pomeranjem globalnog pariteta input-output cena ili povećanjem fizičkog obima proizvodnje.

NAPOMENA: Istraživanje je finansirano od strane Ministarstvo nauke i zaštite životne sredine Republike Srbije - Projekat - Poljoprivreda i ruralni razvoj Srbije u međunarodnim integracionim procesima - 149030D.

LITERATURA

- [1] Krasulja, D., Ivanišević, M.: Poslovne finansije, Ekonomski fakultet, Beograd, 2000.
- [2] Milić, D., Sredojević, Z.: Organizacija i ekonomika poslovanja, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad i Poljoprivredni fakultet, Beograd, 2004.
- [3] www.privsav.co.yu
- [4] www.ac-brocer.co.yu
- [5] www.eccf.su.ac.yu
- [6] www.bbs.edu.yu

Primljeno: 10.3.2008.

Prihvaćeno: 12.3.2008.